

Stine Bosses grundlovstale

Taler

Stine Bosse
Erhvervsleder

Dato

5. juni 2019

Sted

Ebeltoft

”Danmark bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er vores fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd.”

Dette er taget direkte fra Unionstraktaten, og det er alene union, der er skiftet ud ned Danmark.

Vi har en fin grundlov, men den er også aldrende. Det gør den ikke ringere, men der er flere områder, der kunne trænge til en opdatering. Masser er områder er gennem praksis egentlig ændret, f.eks. kongens eller dronningens indflydelse, og der er store huller, i forhold til hvad vi i dag ville konstituere i vores fundament.

Derfor spiller “tillægget” eller “overbygningen” alt efter smag en helt særlig rolle. Der er taget hånd om forhold som Grundloven af gode grunde ikke kan håndtere, al den stund verden af i dag kræver løsninger spørgsmål man end ikke overvejede da Grundloven blev til. Det kommer jeg tilbage til.

Grundloven er dog, som mange andre af sin slags, ret skarp på magtens tredeling. Noget de fleste vil finde helt afgørende i en styreform, der vil kalde sig demokratisk.

Altså at folketetinget lovgiver, at regeringen administrerer, og at domstolene dømmer på baggrund af de love, de andre to “magter” skaber. Det er helt vitale grundsætninger i vores system, og de er designet til at sikre os imod en koncentration af magt som en trussel mod demokratiet.

I verden af i dag, er der ikke mange forsvarere af den frie og liberale demokratier

(og relativt lige) i verden. EU, Australien og Canada er de fremmeste, medens Trumps USA er et andet game. Han skyer ingen midler i forhold til at have scenen for sig selv. Det ser vi igen i disse dage. Hans konsekvente flirt med det forslåede britiske system og særligt Farage, som ingen midler skyer – slet ikke russiske midler, er blot seneste udslag af en total plan, hvor klassiske politiske dyder igen fri verden trædes under fode.

Tankevækkende også i dansk kontekst er det, at Farage sikkert vil lande i EP gruppe med Salvini, Le Pen, Afd og DF ...

Salvini, der ikke tøver med at “elske” Putin som Johan genstartet et aggressivt Rusland. Han simulerer ganske vist at blive valgt, men der er ingen proces, der sikrer en værdig opposition – tværtimod. Derfor kan man efter min mening ikke påstå, at han er valgt. Han leverer et totalitært styre, og hans folk synes at leve med det. Men det går ikke særligt godt indenrigspolitisk, hvorfor han er nødt til at holde gang i fjendebilledet udefra. Jeg stoler ikke på ham. Han blander sig i frie demokratiers valg processer, og han støtter de destabiliserende højrenationale kræfter i verden.

Forbinder man de højre nationale kræfter i vores tid, bliver man ikke tryk. Slet ikke.

Og det er her vores fælles europæiske grundværdier kommer ind i billedet. De er nemlig skabt for at beskytte os borgere. De er skabt på eftertankerne fra to verdenskrige begge med rod i Europa, og i den grad udspillet netop her.

De uhyrligheder der ledte op til 2. verdenskrig viste os, at diktatorer bliver valgt, for derefter at indskrænke magten og reelt afskaffe demokratiet. Derfor er det europæiske fællesskabs samlende administration, nemlig kommissionen, på dupperne overfor Polen, Ungarn og Rumænien, når disse lande svækker de demokratiske balancepunkter – magtens tredeling. Derfor kæder kommissionen de økonomiske fordele sammen med en overholdelse af væsentlige spilleregler i demokratier. For de har underskrevet Unionstraktaten, og den skal overholdes af hensyn til os alle. Totalitær tænkning smitter nemlig, og det skal vi værnes imod.

At de tidligere østlande igen ved EP-valget kvitterede overfor deres totalitære ledere kommer ikke til at gøre det lettere at være liberal og frihedselskende i EU.

Så meget desto vigtigere at vi holder sammen.

Den helt store overraskelse kan komme fra samme Farage og Boris Johnson, bliver denne ny præmierminister. Simalabim-ledelse har de nemlig før præsteret: ingen grund til Brexit: "Nu ændrer vi det indefra"! Brexit aflyst. Brexit party med Farage i den efter dette større ekstreme højregruppe, og samlet angreb evt også med Orban i Ungarn og PIS i Polen, på vore grundværdier. Herunder menneskerettighederne.

Det ville ikke bekymre Dansk Folkeparti overhovedet, for slet ikke at tale om de, der ligger længere ude på den fløj, og som DF nu erklærer gerne at ville arbejde sammen med.

Mine damer og herrer: Det er på høje tid, vi alle vågner af søvnen og indser, at demokrati og frihed er noget, vi alle dage må kæmpe for.

Når Messerschmidt f.eks. påstår, at menneskerettigheder nu er uaktuelle, alene fordi han – Messerschmidt – ikke kan huske, hvad de, der udarbejdede og underskrev konventionen, hed. Magen til historiefordrejning og galopperende fornægtelse af den lære, vi som menneskehed drog af 2. verdenskrig. Vi kan udrette underværker og det modsatte. Derfor fik vi menneskerettigheder. Rettigheder vi kan støtte ret på. I stater og over stater. Deri beror vores styrke. Deri består retsstatene. Ikke noget tilfældige politikere kan ændre, men noget grundlæggende vi har. Uanset. Fæstet i to traktater.

I Europa beskytter vi mindretal. Det gør vi, fordi vi kan huske, hvordan det går, når vi ikke beskytter de, der ikke tilhører majoriteten. Homoseksuelle f.eks.. Jøder og handikappede.

De seneste års grusomme terror er lykkedes. Vi ér blevet bange, og vi er gået på kompromis med vores grundlæggende værdier, og vi har bøjet både grundlov og konventioner. Ja, et liberalt parti er gået forrest i indskrænkningen af borgenes frihed. Nuvel i særlige zoner. Men var det nødvendigt? Var det proportionalt med problemets størrelse? Og hvad værre er, vil det hæmme eller fremme totalitære kræfter blandt de udsatte? Særligt de unge.

Vi skal naturligvis beskytte menneskers frihed til at vælge. Hvem er vi ellers? Og vi skal ikke forskelsbehandle, vi skal vise tolerance overfor anderledes tænkende.

Selvfølgelig. Det er vores DNA. Men vi skal ikke være naive i forhold til standarder. Love skal holdes (gælder også ministre), og vi lever i samfund, hvor vi gerne må stille krav til hinanden. Det skal vi. Naturligvis. Ytringsfriheden kan misbruges. Og bliver det grundigt i disse dage.

Vore samfund er pluralistiske, det betyder at forskellige opfattelser mødes. Vi debatterer. Indgår i kompromisser og beslutter. I Danmark og i EU. Men rettigheder til borgere er svære at gradbøje. Lidt demokrati. Lidt deling af magten. Lidt mindretalsbeskyttelse. Lidt retsstat eller lidt ligestilling mellem kønnene? Nej, vel. Det er ikke desto mindre det, der flirtes med på højrefløjen. Ikke bare udlændinge – nej, også dine og mine rettigheder.

Vi har en suveræn grundlov. Men den lever med os i en tid, hvor nær sagt alle de store udfordringer krydser grænserne, ubemærket såvel som bemærket, og hvor løsninger alene kan skabes i fællesskab. Forpligtende fællesskab vel at bemærke. Og hvor vore frihedsrettigheder kun giver rigtig mening, år de er hævet over stater og forfægtet af 500 mill. mennesker.

Husk det også i dag – både pga. valget! Det er dit. Og pga. dagen, hvor vi fejrer vores konstitution ... konstitutioner!

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

EU, Grundlovstale

Relateret

Margrethe Vestagers grundlovstale
5. juni 2019

Rasmus Nørlem Sørensens tale ved overrækkelsen af Demokratistafetten
5. juni 2019

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/stine-bosses-grundlovstale-2019>